

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
8 november 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-817652612
DOS-2021-0003824

Bijlagen
3

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Reactie GS op het rapport DoeMee-onderzoek 2021 naar de praktijk van de Wob

Geachte Statenleden,

Aanleiding

In 2021 heeft de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) het DoeMee-onderzoek 2021 (Wet openbaarheid van bestuur) over de praktijk van de Wob bij decentrale overheden laten uitvoeren. Aan dit onderzoek namen onder meer acht provinciale rekenkamers deel, waaronder de Randstedelijke Rekenkamer (hierna: RR). Op 23 februari 2022 heeft de NVRK het rapport van het DoeMee-onderzoek 2021 “De Praktijk van de Wob bij decentrale overheden – eindrapportage – Herziene versie” vastgesteld.

Op 24 augustus 2022 heeft de Randstedelijke Rekenkamer (RR) de Nota van bevindingen over de praktijk van de Wob in Zuid-Holland aan de provincie aangeboden. In de aanbestedingsbrief heeft de RR aangegeven dat het rapport slechts een beeld schetst hoe de provincie vorm geeft aan de onderwerpen die in de centrale vraagstelling zijn genoemd. De RR geeft daarbij aan dat zij heeft besloten om geen conclusies en aanbevelingen te formuleren.

In deze brief wordt eerst kort ingegaan op de conclusies en de slotbeschouwing die in het rapport van de NVRK zijn opgenomen voor de decentrale overheden, dus inclusief de provincies. Daarna gaan we kort in op de Nota van bevindingen over de praktijk van de Wob in Zuid-Holland.

Wij merken voorts op dat ten tijde van het onderzoek de Wob nog van toepassing was. Daarom hanteren wij ten aanzien van de onderzoeksperiode 2018 – 2020 de termen Wob, Wob-besluiten en Wob-team. Tevens doen wij u hierbij het Jaarverslag 2021 over de behandeling van Wob-verzoeken toekomen.

De centrale vraagstelling van het DoeMee-onderzoek 2021 luidt:

“Hoe geven de overheden vorm aan de afhandeling van Wob-verzoeken, in hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd, hoe is de actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich dat tot de eisen die de Wet open overheid (Woo) straks gaat stellen?”

De eerste onderzoeksvraag in het rapport van de NVRR is hoe de decentrale overheden de afhandeling van Wob-verzoeken beleidsmatig en organisatorisch hebben vormgegeven en tot welke resultaten dit heeft geleid.

Wij dragen via ons coalitieakkoord en in de praktijk van onze besluitvorming over de Wob-verzoeken uit dat wij staan voor transparantie. Het interne proces voor de behandeling van Wob-verzoeken staat beschreven in de interne werkinstructie. Daarin zijn tevens de taken en rollen van het Wob-team en die van de afdelingen en projectteams binnen de provinciale organisatie opgenomen.

Uitkomst van deze eerste onderzoeksvraag is dat de uitvoering van de Wob bij de decentrale overheden bij afwezigheid van beleid met name een kwestie is van uitvoering door de ambtelijke organisaties. Daarbij krijgt de passieve openbaarmaking aanmerkelijk meer aandacht dan de actieve openbaarmaking.

Bij de provincie worden de aan verzoeker verstrekte Wob-besluiten met de bijbehorende documenten sinds het voorjaar 2022 op de website van de provincie voor een ieder actief openbaar gemaakt. Hierbij lopen wij vooruit op de actieve openbaarmakingsplicht die naar verwachting in 2023 ook gaat gelden voor besluiten op grond van de Woo.

De onderzoeksvraag over de rechtmatigheid van de besluiten gaat onder meer over de wijze van indienen van verzoeken, in hoeverre de weigeringsgronden juist zijn toegepast met een gedegen motivering, de motivering van de wijze waarop naar documenten is gezocht en de gemiddelde doorlooptijd van de afhandeling van de verzoeken.

Het indienen van Wob-verzoeken is (ook onder de Woo) vormvrij en kunnen zelfs mondeling worden ingediend. Wij stellen geen nadere eisen aan de wijze waarop een verzoek wordt ingediend. Informatie over de Wob was te vinden op de website van de provincie, dit is nu vervangen door informatie over de Woo. Naast het indienen van een verzoek om informatie per post, kon ook de Wob-postbus worden gebruikt om per e-mail een verzoek om informatie in te dienen. Deze postbus is vervangen door de Woo-postbus woo@pzh.nl. Voor andere vragen of informatie zonder dat er documenten worden opgevraagd, kan men ook terecht bij het Contact Centrum Zuid-Holland. Mocht een verzoek om informatie elders binnen de organisatie binnenkomen dan wordt dit eveneens in behandeling genomen.

Voor wat de doorlooptijd van de dossiers betreft merken wij op dat wij niet standaard bij de ontvangst van een Wob-verzoek meteen de beslistermijn verdagen. Wij streven naar een vlotte afhandeling van de verzoeken binnen vier weken na ontvangst van een Wob-verzoek. De beslistermijn wordt verdaagd zodra wij zien dat de termijn van vier weken niet kan worden gehaald. Dit wordt altijd in een verdagingsbrief gemotiveerd. In veel gevallen blijven we daarmee binnen de wettelijke beslistermijn. Daarnaast treden

wij altijd in overleg met de verzoeker over prioritering van de aanlevering van documenten in het geval wij ook de verdagingstermijn niet kunnen halen. Dit laatste vanwege de omvang en/of complexiteit van het verzoek.

In het rapport van de NVRP wordt voorts aangegeven dat het grootste deel van de dossiers bij het onderzoek van alle deelnemende overheden juist zijn toegepast. Als aandachtspunt wordt meegegeven dat vaak wordt volstaan met een standaardmotivering.

Hierover kunnen wij melden dat wij wel beschikken over standaardmotiveringen maar dat deze altijd worden beoordeeld op toepasbaarheid en zo nodig aan de betreffende situatie worden aangepast om maatwerk te kunnen garanderen voor een gedegen motivering per afzonderlijke wettelijke uitzonderingsgrond.

Voorts wordt in het rapport aangegeven dat overheden in hun Wob-besluit niet standaard aangeven op welke wijze is gezocht naar documenten en dat een onderbouwing van de stelling dat er niet meer documenten aanwezig (zouden) zijn veelal ontbreekt.

Bij de provincie houdt de betreffende vakafdeling of het projectteam een logboek bij over de zoekslag naar documenten. Dit kunnen wij overleggen in het geval daarom – bijvoorbeeld in bezwaar en beroep – wordt gevraagd. Daarnaast sturen wij bij onze besluiten een inventarisatielijst mee van de door ons uit onze systemen opgehaalde documenten, tenzij het slechts om enkele documenten gaat. In het laatste geval worden de enkele documenten afzonderlijk benoemd in het besluit.

Doorkijk naar de Woo

Tijdens het onderzoek naar de behandeling van Wob-verzoeken is tevens een doorkijk gemaakt naar de inwerkingtreding van de Woo. Door ons Wob-team zijn vanaf vorig jaar de benodigde voorbereidingen getroffen om op 1 mei 2022 gesteld te kunnen staan voor de behandeling van informatieverzoeken via de regels van de Woo. Dit betekent dat er ook extra aandacht is voor de kortere verdagingstermijn van twee weken. Wij hebben onze werkinstructie en onze werkprocessen daarop aangepast. Daarnaast hebben wij doorlopend aandacht voor de beschikbare capaciteit van ons Wob-team (nu Woo-team). Dit is nodig omdat de omvang en complexiteit van de verzoeken de afgelopen jaren is toegenomen en dit, gelet op de trend, van de afgelopen jaren, naar verwachting niet veel zal veranderen.

Wij hechten aan een hoge mate van transparantie en kwalitatief goede besluiten binnen de wettelijke termijnen. Voor zover dit laatste niet mogelijk blijkt te zijn, treden wij in overleg met de verzoeker. In dit verband verwijzen wij ook naar ons Jaarverslag Wob over 2021.

Naast het behandelen van verzoeken om informatie, kent de Woo ook de verplichting tot het actief openbaar maken van de in de wet genoemde elf informatiecategorieën, het goed op orde hebben van de informatiehuishouding en het opnemen van een openbaarheidsparagraaf in de begroting en de jaarlijkse verantwoording. Het opnemen

van een openbaarheids-paragraaf in de begroting en in de verantwoording heeft onze aandacht voor de toekomstige jaarstukken.

De provincie maakt al veel informatie actief openbaar via de eigen website. Denk aan de informatie op het stateninformatie systeem voor onder meer de besluitvormingsstukken van uw Staten. Naast dit informatiesysteem worden ook andere documenten gepubliceerd op onze provinciale website, zoals de GS-agenda, de GS-besluitenlijst, de GS-voorstellen met onderliggende stukken en veel andere documenten die betrekking hebben diverse beleidsonderwerpen en projecten. Ten aanzien van het actief openbaar maken van GS-stukken beschikt de provincie over de 'Beleidsregel actieve openbaarmaking Zuid-Holland 2017'. Deze beleidsregel wordt binnenkort nader bezien in het licht van de Woo. De verplichting uit de Woo tot het actief openbaar maken van informatie betekent dat de informatie via het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) te raadplegen moet zijn. De eerste informatiecategorieën worden naar verwachting vanaf 2023 op deze wijze openbaar gemaakt.

De actieve openbaarheid en de informatiehuishouding vallen buiten de reikwijdte van het onderzoek van de NVRP en worden daarom niet verder in deze brief behandeld.

Nota van bevindingen over de Praktijk van de Wob in Zuid-Holland van 24 juni 2022

Naast hetgeen hiervoor is opgenomen als reactie op de conclusies op het rapport van de NVRP, vinden wij het belangrijk om ook een nadere reactie te geven op de bevindingen van de RR die zijn opgenomen ten aanzien van de specifieke situatie van Zuid-Holland. De bevindingen sluiten goed aan op wat wij al voornemens zijn te doen. Zo zullen wij bezien welke extra informatie wij op onze website kunnen opnemen over de voorlichting over de Woo, inclusief de procedure die wordt gevolgd nadat een Woo-verzoek is ingediend. Verder is de interne werkinstructie voor de organisatie met betrekking tot de behandeling van Woo-verzoeken zoals hiervoor aangegeven al aangepast aan de Woo en wordt de Beleidsregel actieve openbaarheid Zuid-Holland 2017 binnenkort nader bezien in het licht van de Woo.

Gelet op het voorgaande zien wij geen aanleiding tot aanvullende acties naar aanleiding van de Nota van bevindingen van de RR en de conclusies uit het eindrapport van de NVRP. Wij blijven streven naar het op gedegen en zo transparant mogelijke wijze openbaar maken van de gevraagde informatie bij Woo-verzoeken en bij het actief openbaar maken van informatie, nu nog uit eigen beweging via onze provinciale website en straks, zodra de verplichte actieve openbaarmakingsplicht geldt, via PLOOI.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

wnd. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM

drs. J. Smit

Bijlagen:

- NVRR DoeMee-onderzoek 2021 (Wet openbaarheid van bestuur) "De praktijk van de Wob bij decentrale overheden - eindrapportage - Herziene versie" d.d. 23 februari 2022
- Nota van bevindingen - Randstedelijke Rekenkamer "De praktijk van de Wob in Zuid-Holland" d.d. 24 juni 2022
- Jaarverslag Wet openbaarheid van bestuur 2021